

Feestelijk zweet

Ruth Lasters

roman Meulenhoff | Manteau

***Feestelijk
zweet***

Voor Filip

Au milieu de l'hiver, j'ai découvert en moi un invincible été.
Albert Camus

I

Is het niet sneu dat vooral ernstige natuurwetten, zoals die van de zwaartekracht en de dichtheid van lucht, het gehaald hebben, werkelijkheid zijn geworden?

Een kleine moeite was het toch geweest voor de Schepper om wat meer vermakelijke en zelfs groteske wetmatigheden te bedenken?

Dat men bijvoorbeeld iets zou overhouden van de wijze waarop men is verwekt. Aardig was het toch geweest als, neem nu, kinderen die zijn verwekt tijdens het zijlings vrijen, niet op hun rug, alleen op hun zij zouden kunnen drijven in water. Ik zeg maar wat.

Zij daar, de weinigen die hier nog wakker zijn, zij moeten mij dit dwaze voorbeeld maar niet al te kwalijk nemen. Zij moeten maar denken dat alleen dit en niets anders mij te binnen schiet, omdat ik hier tussen de zijlings slapende lichamen sta, in deze cel van nauwelijks drie bij drie.

Een gebrek aan zelfspot verwijt ik de Schepper vaak in dit hok, waar alleen serieuze wetten heersen: die van de spijsvertering, van de hardheid van beton en staal, die van het donker, dat de nachten hier haast ondraaglijk benauwend maakt.

Niet zelden stel ik mij voor dat dit geen cel is, maar een televisiekamer. Ik beeld mij in dat mijn medegevangenen weg zijn, dat deze ruimte leeg is, op een gecapitonneerde fauteuil na, die hier dan plots staat. Gods gecapitonneerde fauteuil uiteraard. Het spreekt voor zich dat Hij erin mag plaatsnemen en dat ik wel blijf staan, zo veel gevoel voor hiërarchie kan zelfs ik wel opbrengen.

Ik zie het vaak voor mij. Ik zou dan zeggen: 'Neemt U maar plaats.' 'Zit U goed?' zou ik er meteen aan willen toevoegen, maar ik zou net op tijd op mijn lip bijten, beseffen dat het verstandiger is om het maar niet al te betuttelend aan te pakken bij God.

Dan zou ik naar het televisiescherm lopen en in de dvd-speler die ernaast staat, zou ik de ene na de andere komische film stoppen om fragmenten te laten zien.

Ik zou op 'play' duwen en proberen te zwijgen. Ik zou mijzelf verbieden om al te veel commentaar te geven bij al die humorsoorten die ik laat zien. Het is maar beter, zou ik denken, om niet al te pedant over te komen bij God. Ik zou het Hem allemaal gewoon in zich laten opnemen en toekijken en in een schrift noteren hoe vaak Hij lacht en op welke manier en hoe lang precies, en de grappigste scènes waarbij Hij in een deuk had moeten liggen, maar juist volkomen ernstig voor zich uit keek, zou ik na afloop van de hele sessie dan grondig doornemen met Hem en herbekijken. Zo zou mijn filmuur met God er ongeveer uitzien.

Maar eerlijk gezegd ben ik niet de aangewezen docente in humorzaken, en al zeker niet wat betreft het doceren aan het hoogste gezag.

Ik straal te weinig autoriteit uit voor die taak. Te weinig zelfvertrouwen. De minst aangewezen persoon ben ik om eender wie, wat dan ook te instrueren.

Sira, die hier tot eergisteren zat en die net als ik beweerde haar handen in onschuld te wassen, zij had elke nieuwkomer hier de namen van alle personages uit het hoofd kunnen laten leren die ooit zijn neergezet door haar favoriete acteurs. Zij had kunnen zeggen welke acteurs twee of zelfs

drie keer een personage hebben moeten vertolken met eenzelfde voornaam. Bijvoorbeeld een Andrew in een kostuumdrama en een Andrew in een rampenfilm. Dat vond zij verwarrend voor de kijkers, dat vond zij echt niet kunnen.

Yelena, die dol was op natuurdocumentaires, had iedereen hier de breedte van de strepen van alle tijgersoorten kunnen tonen met haar handen, zodra het weer licht werd tenminste.

En als Umberta Tic Tac hier nog zat, dan had zij de slapelozen – zoals jij daar, geloof ik, aan het gewoel te horen – alles geleerd over de explosieven die haar vriend maakte om ze samen met haar, louter voor de kick, tot ontploffing te brengen. Alleen op plaatsen waar dat volstrekt geen kwaad kon natuurlijk, nou ja, op die ene keer na dan.

Zij had je alles verteld over croftybommen en acetonperoxide, of in elk geval veel meer dan je er echt over had willen vernemen, en daarna had ze je aangestaard en alles van jou willen weten. Hoe het huis eruitziet dat je net hebt verlaten en hebt ingeruild voor dit hok, of je nog ouders hebt, die zich over je zullen schamen omdat je hier bent terechtgekomen, en of jij je van jouw kant ook wel eens over hen hebt geschaamd, zo ja, waarover dan en in welke mate. Of er mensen zijn die je zullen missen nu je hier zit, of dat er meer zijn dan degenen die er net pret in hebben dat je hier verzeild bent geraakt, en of je hun leedvermaak begrijpt, of je daarin kunt komen.

Dozijnen vragen had Umberta op je afgevuurd, behalve deze: vanwaar je afkomstig bent, in welke steden je allemaal hebt gewerkt en waar je je geliefde hebt ontmoet. Die dingen had zij onder geen beding willen weten over je en als je

ze haar, als naïeve nieuweling, toch spontaan had verteld, dan was zij van haar stapelbed gesprongen, om een poos hoofdschuddend voor dit kleine raam te gaan staan.

Zij zat hier al zo lang, op steeds dezelfde negen vierkante meter, dat zij het stikbenauwd kreeg van plaatsnamen. Kortademig werd ze ervan. Een plaatsnaam in een verhaal was voor haar als een rat die door de kamer rent. 'Is het dan zo moeilijk om gewoon "ergens" te zeggen als je iets vertelt? Zo veel vraag ik toch ook weer niet!' schreeuwde zij dan.

Umberta had zichzelf, en daarna ook ons, leren denken dat wij op de maan zaten, op een soort maan waar geen wolf naar huult, geen mens melige songs over schrijft, geen kind naar staart.

Zij had gelijk. Dit gehucht is inderdaad zo afgelegen van iedereen en alles dat het logischer is om aan te nemen dat men hier in de ruimte zit dan in een land tussen Europa en Rusland, ergens. Wie wil er in een corrupte allegaartjesstaat wonen die nergens toe behoort, noch tot het Westen, noch tot het echte Azië, als men zich op een lichtweerkaatsend krateroppervlak kan wanen.

De omliggende kilometers zijn hier onbestraat. Een weerstation telt dit gehucht, een katoenplantage en dit oude huis van bewaring – sta mij toe om het zo te noemen – met nauwelijks vijftig cellen. Verder is hier niks. Of toch, dat is waar, er is ook nog een aftands eethuisje waar de cipiers, de plantagearbeidsters en de meteorologen die in deze uithoek werken, elkaar tot voor kort geregeld troffen, weet ik van horen zeggen, maar daar ben jij allicht beter van op de hoogte dan ik.

Er ontstonden daar naar het schijnt zelfs kroostrijke gezin-

nen in dat eethuis en misschien wordt hier wel ooit een kleine school gebouwd voor al dat nageslacht. Maar verder zal hier nooit een steen op een andere worden gestapeld.

De goedlachsheid van een ober, het verstand van een meteoroloog, de volharding van een plantagewerkster, de kordaatheid van een cipier. Als er al zoiets als levenstalent bestaat, maken de kinderen die in dit gehucht zijn verwekt daar genetisch gezien ongetwijfeld de meeste kans op. Ze zullen het er in elk geval een stuk beter van afbrengen dan ik, maar zo vreselijk moeilijk is dat nou ook weer niet.

Alleen al op de algemene kennis- en intelligentietest die zij net als alle kinderen in dit land op hun twaalfde zouden moeten afleggen in zo'n ellendige schoolrefter, zodat hun daarna een welbepaalde middelbare opleiding kan worden geadviseerd, zouden zij mij ruimschoots overtreffen. In tegenstelling tot mij zouden zij hun koelbloedigheid bewaren tijdens het beantwoorden van al die vragen over breuken, vierkanten en venndiagrammen.

Als ik je de intelligentieproef zou kunnen tonen die ikzelf als twaalfjarige heb afgelegd en je mijn foute antwoorden kon tellen, zou je zelf tot de conclusie komen: ik behoor tot de imbecielen van mijn generatie.

Mijn moeder, die na het ontvangen van de resultaten maar niet kon geloven dat ik zo slecht gepresteerd had, eiste een kopie van die oriëntatietest via de school. Deze werd haar na lang aandringen toegestuurd in een grote envelop, die uiteindelijk tussen de handleidingen van de huishoudapparaten belandde, als was het de gebruiksaanwijzing voor een oerdom kind.

Als er 's avonds mensen over de vloer kwamen, sloeg de schrik mij soms om het hart dat mijn moeder die kopie van mijn test aan het bezoek zou tonen. Meer dan eens sloop ik de trap af om te gaan luistervinken aan de keukendeur, tot ik mijzelf ervan had kunnen overtuigen dat het gelach dat ik hoorde niets met mij te maken had.

Ik weet niet hoe het er tot onlangs aan toeging in het weerstation twee kilometer verderop, op de katoenplantage die daarachter begint en in het kleine eethuis ertussenin, maar laten we aannemen dat alles daar, op wat uitspattingen na, vrij normaal verliep.

In elk geval, hier verliep alles gewoon tot eergisteren. Vorige week was je hier als nieuweling nog het slachtoffer geworden van de gebruikelijke pesterijen en afstandelijkheden, had je een haar of een prop nat papier gevonden in je sowieso al waterige maaltijd.

De verlichtingspalen beneden op de binnenplaats zouden nog hebben gebrand. Wij hadden elkaar vaag kunnen opnemen in de schemer in plaats van in dit pikdonker te moeten gissen naar elkaar. Je had hier geen op de grond liggende lijven aangetroffen zoals nu, maar slechts vier vrouwen in twee stapelbedden, die inmiddels – op mijn matras na – zijn weggehaald.

Bij het zien van de kleine televisie die hier toen nog in de hoek stond, had je een paar tellen opgelucht ademgehaald, maar dan waren de vochtige muren, de stank van de wc-hoek en het schimmelige plafond alsnog op je afgekomen, en om je af te leiden van het vreselijke gevoel van beklemming dat een mens hier overvalt, was ik onmiddellijk mijn geschiedenis beginnen te vertellen.

Een paar dagen geleden nog zou ik meteen van wal zijn gestoken over mezelf. Ik wil niet snoeverig overkomen – dat ligt niet meteen in mijn aard – maar mijn verhaal is hier bijna de enige remedie tegen huil-, woede- en braakbuien, claustrofobie, darmkramp, acute zelfmoordneigingen en hyperventilatie tegelijk.

Maar tegen de algehele verbouwereerdheid die hier sinds kort heerst, helpt zelfs mijn vertelling niet ogenblikkelijk. Mannen en vrouwen liggen hier tegenwoordig door elkaar op de vloer en de echte cipiers zijn vervangen door veel jongere, schreeuwerige bewakers, ik hoef het je niet te zeggen.

Alles is hier veranderd sinds de machtswissel eergisteren, de gewelddadige overname die niemand hier ooit mogelijk had geacht. In deze bevreemdende omstandigheden is het beter om nieuwkomers eerst wat om zich heen te laten starren, wat te laten bekomen. Ik kan het zelf nog maar amper vatten.

Het moet ontzettend schokkend zijn om hier terecht te komen als je niet eens een strafblad hebt, niet eens officieel van iets beschuldigd bent, je je alleen de razernij van een hoop gewapende jongeren op de hals hebt gehaald. Maar evenzeer schokkend is het voor mij om na vele jaren met Sira, Yelena en Umberta plots kersverse celgenoten te krijgen, van wie ik bijna niets af weet en die, zodra het eerste licht hier binnenvalt, ernstige praat uitslaan tegen elkaar.

Al die hoogdravende gesprekken die hier overdag worden gevoerd, al dat wetenschappelijk gewauwel, zeg nou zelf, behoorlijk bekakt klinkt het toch. Sira zou er de slappe lach van hebben gekregen als zij hier nog verbleef en Yelena zou erdoor op de muur zijn gaan krassen met haar vork.

Zodra iets haar te veel irriteerde, kraste zij datums in die muur daar. De trouwdatums van haar broers, de geboortedatum van het kind van een vriendin, de vertrekdatum van haar zus die naar Oezbekistan moest voor haar werk, de vervloekte datum van haar misstap, van die ene dag dat zij voor één keer een vluchtauto had bestuurd na een kleine inbraak en toen een dodelijk ongeval had veroorzaakt. Een dubbel dodelijk ongeval.

Soms telde zij al die data uit verveling op en las die getallen dan voor: zevenenzeventigduizend en zes, tienduizend achtenveertig. Niemand van ons wist of het verzonnen getallen waren, of echte uitkomsten.

Toen Yelena die muur helemaal vol had gekrast, wilde zij aan een andere beginnen, maar Umberta Tic Tac sprak haar veto erover uit.

Umberta zei: 'Ieder haar eigen muur.'

Ik heb nooit durven vragen welke van de drie overige wanden de mijne was.

Er is er maar één die mij werkelijk interesseert: die met het raam natuurlijk.

Ontelbare keren heb ik hier, zoals nu, bij dit kleine open raam gestaan, met mijn handen door het witte traliewerk bengelend. Nu is het veel te warm, maar als het buiten fris genoeg is, lijkt het na een tijd alsof je vingers niet van jou zijn, alsof je handen kleine haviken zijn die uit je polsen zijn gegroeid en elk ogenblik kunnen wegscheren over de binnenplaats.

In films ziet men vaak streepjes op celmuren staan die de voorbijgangers telbaar moeten maken. Hier is van alles in de muren gekrast, maar streepjes, dat niet. Al hadden wij wel

elk ons eigen streepjessysteem. Sira bijvoorbeeld, zij trok met een kohlpotlood een cirkeltje op het frame van haar bed telkens als zij een vliegtuig voorbij hoorde zoeven, wat hier maar eens in de week gebeurt.

Mijn telsysteem: Michael Jackson. Ik ben hier terechtgekomen drie dagen na het overlijden van de King of Pop. In juni zei men op Umberta's kleine televisie dat Michael Jackson al tien jaar dood is. Tien jaar en negen maanden ondertussen dus.

Ik heb mij toen, zoals op elke verjaardag van zijn overlijden, ingebeeld wat tien jaar dood zijn precies betekent voor een lichaam, voor het zijne, wat er nog precies van hem over is, en zoals elk jaar heeft het mij gestoord dat hij, ondanks zijn luchtdichte kist en het conserveringsmiddel dat ze in hem hebben gespoten, verdroogt, uiterst langzaam, maar toch.

Een kalender die verpulvert, is onmogelijk degelijk te noemen.

Ik geloof dat ik me vergist heb, dat ik hier als enige nog wakker ben. Het gewoel dat ik daarnet meende te horen, was allicht slechts de wind die, zoals nu, op de luifel van het was-hok aan de overkant landde. Dat geluid, het is zo goed als het enige wat hier onveranderd is gebleven sinds eergisteren.

De zes werknemers van het weerstation zijn het die hier op de betonnen vloer liggen en met harde hand hierheen zijn gebracht door de nieuwe, al te jeugdige bewakers. Het is vandaag de dag in dit gehucht bezwaarlijker om meteoroloog of klimaatwetenschapper te zijn dan van een zware misdaad te zijn beticht zoals ik.

Langs het kleine eethuis heeft dat jonge geweld die onschuldige weerkundigen hierheen gesleurd. Er moeten buiten veel sleepsporen te zien zijn in de aarde en allicht hebben die zwaarbewapende bendeleden allerlei schunnigheden geschreeuwd tegen die werknemers van het meteorologisch instituut. Misschien hebben zij zelfs tegen hen geschopt terwijl zij hen naar hier overbrachten uit machtsvertoon. Ik zou mijn nieuwe celgenoten ernaar kunnen vragen zodra het licht is, zoals zij mij zouden kunnen vragen waar de gewone cipiers of mijn oude kamergenotes heen zijn gegaan en hoe het komt dat ik als enige gevangene van de oude orde nog hier zit.

Maar vragen stellen of beantwoorden is voor mij tegen de gewone gang van zaken hier. De rolverdeling heeft bijna elf jaar lang strikt vastgelegen in dit hok: Umberta stelde hier alle vragen, Sira beantwoordde ze en Yelena verbeterde de antwoorden als ze volgens haar niet helemaal klopten of onvolledig waren. Ik luisterde naar hun gepraat en als zij weer zwegen, vertelde ik, precies zoals dat van mij werd verwacht.

In een klein vertrek als dit wordt iedereen na verloop van tijd getypecast. De vraagster, de beantwoordster, de bemoeizieke verbeteraarster en de vertelster. Zo is het jaren geweest en dat kan nou niet even in een knip veranderd worden.

Soms wilden mijn vroegere *roommates* dat ik hun hele episodes opnieuw vertelde van soaps die wij hier gezien hadden op de kleine televisie en die jammer genoeg niet heruitgezonden werden. Dan weer wilden zij dat ik alle mogelijke vervolgen verzon op de kleffe ziekenhuisserie die maar eens per week op de buis was en waar altijd hevig naar werd uitgekeken.

Maar meestal verzochten zij mij om bepaalde stukken opnieuw te vertellen van mijn persoonlijke geschiedenis. Zij vroegen het nooit rechtstreeks, altijd via een omweg. Umberta beeldde dan bijvoorbeeld een personage uit mijn verhaal uit en liet Sira en Yelena raden over wie het ging.

Zo begon zij eens plots het kleine tafeltje vol boeken dat hier toen nog stond, aan te raken, slechts met haar vinger-toppen en daarbij haar neus ophalend alsof zij iets onpret-tigs betastte, iets ongelooflijk smerigs.

‘Die man met smetvrees beeldt ze uit!’ antwoordde Sira dan.

‘Vidan Solanic!’ riep Yelena.

Ik zweeg. Ik had geen zin om weer te vertellen over Vidan Solanic omdat hij van alle honderden mogelijke beginpun-ten van mijn verhaal ongetwijfeld staat voor het vulgairste, het wansmakelijkste. Maar Umberta kwam met haar één meter achtenzeventig naast mij op bed liggen, haar ronde gezicht tot op een paar centimeter van het mijne, vastbera-den om mij pas opnieuw wat plaats te gunnen zodra ik haar gaf wat zij gevraagd had.

Vidan Solanic lijdt aan een lichte vorm van smetvrees als mijn moeder hem leert kennen. Uit angst om niet hygië-nisch bevonden te worden door hem haalt zij een nieuwe closetborstel in huis als hij voor het eerst bij ons zal komen overnachten.

Zij zal het tot een gewoonte maken. Voortaan zal mijn moeder bij elke nieuwe minnaar een nieuwe toiletborstel aanschaffen. De afgedankte exemplaren bewaart zij, god

weet waarom, in de ingemaakte gangkast. Zij staan daar op de plank opgesteld als veteranen. Een heuse collectie is het na een tijd, van eenvoudige plastic modellen in verschillende kleuren tot metalen designuitvoeringen.

Als ik als kind die kast opentrek en mijn ogen over die kokers laat dwalen, die die potborstels gelukkig volledig verhullen, krijg ik een overzicht van mijn moeders amoureuze veroveringen. Ik leer het begrip 'chronologie' daar, voor die kast staand.

Het rode exemplaar is gekocht ten tijde van Nasim, de manager. Het witte model, ongetwijfeld het goedkoopste, heeft mijn moeder op het schap geplaatst toen Pavel, de autoverkoper, het onderspit moest delven voor stukadoor Osman, voor wie het blauwe met het gummi handvat is aangeschaft, enzovoort.

Armin, mijn geestelijk gehandicapte neefje, dat in de vleugel voor speciaal onderwijs bij mij op de lagere school zit, stopt na een logeerpartij een van mijn moeders closetborstels in zijn boekentas om er de volgende dag op de speelplaats mee in het gezicht van een leerkracht te schudden, een kreng dat meermaals een pas overleden oom van ons zou hebben beledigd. Een grotesk tafereel van spetters volgt, waarbij ik onmiskenbaar grijns en daardoor eerst – volstrekt ten onrechte – als mededaderes word beschouwd, wat later zelfs als beraamster van heel het plan.

Armin moet als tuchtmaatregel één dag brandweerauto's en zeeroversgezichten inkleuren in een apart lokaaltje vol oranje en groene kussens. Ik daarentegen, word een week geschorst, wat in mijn geval eenzaamheid betekent, elke

dag uren wachten op de terugkeer van mijn moeder, die aan het werk is in het centrum.

Maandagmiddag verveel ik mij al zodanig dat ik op de drempel van de voordeur ga zitten kijken naar de voorbijrijdende auto's.

Op dinsdag laat ik mij tegen de gevel zakken en luister naar het geblaf van de snoezige owcharka's, de honden die naast ons gefokt worden.

Op de derde dag van mijn schorsing ga ik in de goot staan en raap ik een verdwaalde reclamefolder vol foto's van bankstellen op. Terwijl ik hem, gedeeltelijk op straat staand, doorblader, word ik gegrepen door een kleine vrachtwagen. Mijn linkervoet komt onder een van de achterwielen terecht. 'Een onherstelbare beschadiging van de zenuwen tussen de middenvoetsbeentjes', luidt het verdict waardoor ik voor altijd, zij het licht, mank zal blijven lopen.

De grote gevolgen van dat dwaze ongeluk zullen zich pas vele jaren later laten voelen en vloeien voort uit het ogenschijnlijk onschuldige feit dat ik, herstellend van die voetoperatie, uit pure verveling begin te tekenen: de binnenkant van een flessendop, een wattenstaafje, de gesp van mijn moeders harige paarse handtas, de gekste dingen eerst.

Het bericht van mijn blijvend letsel valt ongeveer samen met het bekendmaken van de beschamende resultaten van die algemene kennis- en intelligentieproef die ik een paar weken eerder heb afgelegd, terwijl ik daar evengoed aan had kunnen ontsnappen, dat is nog het ergste.

Sonya Batyr, die een paar tafels van mij zat in die kale schoolrefter, heeft toen geweigerd om zich te laten testen door alle

antwoordbolletjes zwart te kleuren op die grote vellen vol meerkeuzevragen.

Telkens als ik Sonya tegenkom op school of in de buurt – en zo zal het nog jaren zijn – voel ik een kramp van spijt en jaloezie door mijn onderbuik golven. Wroeging omdat zij en niet ik op dat lumineuze idee is gekomen om alle antwoorden aan te duiden en zich zo tot rebel heeft gekroond op haar twaalfde in plaats van tot imbeciel zoals ik.

Na het ongeluk met de vrachtwagen staart mijn moeder geregeld van mijn omzwachtelde voet naar de keukenla waarin zij de brief met de resultaten van de test, en later ook een kopie ervan, bewaart.

Het is alleen doordat ik haar achtereenvolgens naar die beide dingen zie kijken, dat het echt tot mij doordringt: voortaan zit er bij ons thuis niemand meer aan tafel die zonder grote ontgoocheling door het leven gaat.

Zoals onze rechterburen wollige honden hebben en het oudere koppel op het einde van de straat kwartels houdt, zo hebben wij desillusies.

Mijn moeder heeft een bastaardkind op de wereld gezet dat het einde heeft betekend van haar vrijage met haar grote liefde.

Cvetko, de ‘vriend’ die in die periode vaak bij ons blijft eten, vertelt zonder ophouden over het faillissement van zijn cateringbedrijfje, dat is getroffen door een voedselschandaal. Manager Nasim was geboren met een groeistoornis en sprak vaak over de complexen die hij had door zijn vrij kleine gestalte. Stukadoor Osman had een vchtscheiding achter de rug die hem zijn zelfgebouwde villa had gekost, en Pavel, die tegen zijn zin auto’s verkocht, had zijn droombaan van

marketeer verloren door een week lang niet te komen opdagen op zijn werk. Waarom hij zo lang verstek had gegeven, begreep hij zelf niet. Hij herinnerde zich alleen nog dat hij ochtend na ochtend voor dat kantorencomplex had gestaan en daar na negen jaar trouwe dienst plots niet meer naar binnen kon gaan, telkens de onweerstaanbare drang had gevoeld om een taxi te bellen en een lukrake bestemming te noemen.

Ter afwisseling van zulke sombere relazen schuimt mijn moeder kunstvernissages en openingsrecepties van winkels en horecazaken af. Zij is dol op de zelfvernieuwers die zij daar treft, op het enthousiasme van exposanten en ondernemers, op hun levensleef waar zij in kan vertoeven zonder dat zij ermee besmet geraakt, het mee naar huis hoeft te nemen, naar haar rijk der zelfbeklag en ocharmes.

Zodra mijn voet uit het verband is en ik weer vrij normaal kan lopen, loodst zij mij opnieuw mee naar al die inhuldigingen, precies zoals zij dat al jaren doet. Zo uitgelaten is zij dan steeds dat het lijkt alsof wij niet naar een receptie gaan, maar naar een verlovingsfeest of trouwpartij van een van haar andere kinderen. Dat beeld ik mij onderweg geregeld in: dat ik binnen enkele minuten te midden van feestende broers en zussen van mij zal staan, die zijn gezegend met alle mogelijke fysieke troeven en talenten, zo perfect zijn dat mijn moeder mij nooit eerder over hen heeft durven te vertellen, om mij te sparen.

Het hebben van een nest volmaakte, voor mij verborgen gehouden broers en zussen – die vrees heb ik geregeld als kind.

Misschien heeft iedereen die angst wel, zal ik later denken. Misschien zijn we in het begin alleen maar bang voor datgene waar iedereen bang voor is.

‘Eerste angsten zijn zo universeel als vis met rijst’, zal ik ooit ergens lezen, niet wetend of dat wel echt zo is.

Mijn moeder drinkt niet buitensporig veel op al die recepties waar wij naartoe gaan – daar heb ik niet over te klagen – noch neemt zij overdreven veel hapjes van de schalen die worden rondgedragen.

Mijn ongemak is te wijten aan het feit dat zij soms minutenlang alleen op een tegel staat, zichtbaar verwijderd van al die groepjes druk pratende mensen. Meestal zit ik ergens op een stoel tegen de muur of onder aan een trap en tracht ik niet op te kijken uit angst mij te zullen schamen voor haar. Maar als ik dan toch naar haar kijk, ervaar ik net de bijna irritante onmogelijkheid om gêne te voelen om haar, onmiddellijk gevolgd door een vreemd verdriet: het onverklaarbare onvermogen om op haar toe te lopen, haar te redden uit haar isolement, uit die – in mijn ogen – vernederende situatie. Ik blijf zitten, neem het potlood dat ik altijd bij me heb uit mijn jas en teken op een servet de ranke hals van het glas dat zij vasthoudt, de schoenen die zij aanheeft met de spitse, steile hakken.

Waar de receptie of expositie ook plaatsvindt, op een steenweg vol winkels of in een rustigere laan, vaak leidt de terugweg ons langs de helderverlichte straat waar mevrouw Dunyeska woont, een oude dame die vroeger geregeld een van de kamers van haar hoge, witte huis ter beschikking stelde aan mijn ouders.

Mijn ouders troffen elkaar gratis en voor niks in mevrouw Dunyeska's fraaie woning, rukten elkaar er de kleren van het lijf, omhelsden elkaar, waarna zij keer op keer terugkeerden naar hun wettige partner. Zij naar haar papperige, overwerkte zelfstandige; mijn vader naar zijn vamperige vrouw die van misdaadseries en van middellange busvakanties hield – zo vertelde hij aan mijn moeder en zij later aan mij – twee dingen waar zij van haar kant een hekel aan had. Zij moest wel de pest hebben aan busreizen en dol zijn op motorvakanties zonder dat zij een motor had. Zij kon niet anders. Het waren die loodrechte tegenstellingen tussen haar en die andere vrouw die mijn moeder overeind hielden. Aan genuanceerdere verschillen was zij in een mum van tijd morsdood gegaan.

Toch ietwat tipsy van de paar glazen schuimwijn die ze heeft gedronken op de receptie of vernissage vanwaar wij komen, blijft mijn moeder steeds even stilstaan voor mevrouw Dunyeska's witte huis.

‘Zij woont er nog altijd’, fluistert zij over die oude dame, die op het ogenblik van mijn verwekking al diep in de zeventig was.

Samen kijken wij naar boven, naar de hoge ramen van de tweede verdieping, waarachter kobaltblauwe gordijnen hangen – de kamer die mijn vader en zij meestal wekelijks gebruikten. Zij hoefden maar aan te bellen of er werd al opengedaan, waarna zij vrijwel onmiddellijk de trap op stormden.

Mevrouw Dunyeska had die kamer gratis ter beschikking gesteld aan mijn ouders nadat zij hen tijdens haar ochtendwandeling vaak had zien lonken naar elkaar op een bank en

met droefheid het gebrek aan mogelijkheden van zo'n openbaar park in die tijd had opgemerkt.

Toen mevrouw Dunyeska's boodschappentas het op een dag plots begeven had en onder meer abrikozen over het parkgrind rolden, had mijn vader zich losgerukt uit mijn moeders omhelzing en was toegesneld om het fruit mee te helpen oprapen. Zo waren zij aan de praat geraakt, maar weken zou het nog duren eer Dunyeska hun een kamer in haar huis zou durven aanbieden.

Terwijl wij zij aan zij naar boven staren voor mevrouw Dunyeska's huis, vertelt mijn moeder dat die oude dame zo gastvrij was uit grote eenzaamheid, uit prangende behoefte aan bezoek, aan contact.

Pas jaren later zal zij eraan toevoegen dat die bejaarde vrouw haar huis ook voor hen openstelde omwille van de schoonheid der lichamelijke liefde, die zij zich vol weemoed herinnerde uit haar eigen jeugd.

Het oudje leefde helemaal op door de aanwezigheid van het jonge stel in haar verder lege woning. Terwijl mijn ouders uren stoeiden tussen hagelwit linnen, bereidde zij hele maaltijden voor de geliefden, die deze pas zo'n halfuur voor hun vertrek verorberden, om hun netto lusttijd toch maar zo lang mogelijk te rekken.

Ik weet niet of Dunyeska tijdens het kokkerellen zo nu en dan ging luistervinken aan de deur van de kamer met de kobaltblauwe gordijnen – laten we dat in het midden laten. Wel vermoed ik dat mijn moeder altijd vrij naïef is geweest wat betreft die oude, genereuze gastvrouw, die voor haar zowat de status van een heilige had.

Ik van mijn kant geloof dat mevrouw Dunyeska mijn

ouders niet alleen tegen de eenzaamheid en omwille van de schoonheid der passie in huis haalde, maar ook en vooral misschien zelfs omwille van de intriges die het met zich meebracht. Omwille van de tijdelijkheid die zij uitstraalden als paar, het schrijnende dat ermee verbonden was en dat onvermijdelijk in het verschiet lag voor mijn moeder, die duidelijk het meest, zo niet als enige van de twee écht hield van de ander.

Tante Aila, mijn moeders zus, kreeg na het bekendmaken van haar zwangerschap een kitscherige hanger in de vorm van een anker cadeau van haar man, het symbool van standvastigheid en vastberadenheid.

Haar nicht ontving weelderige boeketten van haar schoonfamilie toen ze in verwachting was, zo veel dat zij de helft ervan moest wegschenken aan de burens omdat de penetrante bloemengeur haar ochtendmisselijkheid versterkte.

Toen mijn zevenendertigjarige moeder – die vroeger nooit zwanger had kunnen worden – haar minnaar inlichtte over haar naderende moederschap, liet mijn vader een boer die naar zure room en uien rook, naar het gerecht dat mevrouw Dunyeska hun zojuist had voorgezet.

De wettige partner van mijn moeder was toen pas overleden aan de gevolgen van goed in stand gehouden alcoholisme of verwaarloosde diabetes, zoals zij het liever omschreef. Mijn vaders vamp had daarentegen mogelijk net dozijnen middellange busvakanties voor hen beiden vastgelegd, of misschien had zij hen ingeschreven voor figurantenrollen bij de opnames van ettelijke misdaadseries. Een oerdegelijke reden was er in elk geval, waardoor mijn vader besloot dat hij onontkoombaar vastzat in zijn huwelijk, een medede-

ling die hij gezien mijn moeders gezegende toestand niet durfde te maken. In plaats daarvan boerde hij dan maar een tweede maal, waarop mevrouw Dunyeska hem een glas water aanreikte.

Mijn moeder zou zich nooit meer uitkleden in de kamer met de kobaltblauwe gordijnen. Voortaan zou zij alle ochtenden thuiszitten, zagezegd pas in verwachting van Bayram Vidriz, een man die al meer dan twee maanden dood was.

Haar schoonouders wisten uiteraard dat het niet klopte, maar zij deden alsof, omwille van het fatsoen en de valse troost die die leugen met zich meebracht.

Maanden later werden zij nepgrootouders, wandelend door parken met een fake kleinkind, dat zij hoe langer hoe meer konden vertellen over haar nevovader, die altijd zo hard gewerkt had dat hij er zelfs zijn eigen gezondheid door uit het oog had verloren en erbij neergevallen was.

‘Maar mijn vader leeft, ik heb hem nog nooit gezien, maar hij is vast kerngezond’, zeg ik zo vanaf mijn twaalfde tegen mijn zagezegde grootouders als zij vol droefheid over hun overleden zoon beginnen. Hun gezichten vertrekken. Als ik weer thuis ben en helemaal in hun invloedssfeer, tegen mijn moeder vertel over het veel te vroege overlijden van mijn zagezegde verwekker, verkrampst háár gezicht en ratelt zij hoofdschuddend over de buitenwijk waar mijn echte vader nog steeds woont.

Het is niet bij te houden wie van hen en wanneer precies ik kan plezieren met het verzinsel, en wie van hen op welke momenten de waarheid verkiest.

Ik word er steeds zwijgzamer door en trek me er almaar vaker door terug op mijn eigen favoriete vierkante meter, de keukentafel, waar ik details schets van wat voor mij wordt neergezet en weer wordt weggehaald: het bovenaanzicht van het doosje zwarte thee, de voet van het olie-en-azijnstel, de enige resterende amandelnoot op het bord vol droge vruchten.

Details van gezichten teken ik pas op Sabo 3, het secundaire instituut voor 'jongeren met speciale behoeften' waar mijn moeder mij naartoe heeft gestuurd, blindelings het advies na die ene oriëntatietest volgend, terwijl zij het evengoed als zoveel andere ouders in de wind had kunnen slaan.

Uit verveling schets ik geregeld de vreemde mond van Tamila, het meisje dat steeds naast mij komt zitten in die school, waar men in de eerste klas van het middelbaar onderwijs alleen wat knutselt en makkelijke optellingen maakt. Haar tandvlees groeit tot abnormaal ver over haar voortanden en om de haverklap trekt zij haar bovenlip op om het te tonen, als was het een sierzoom die alleen haar ouders zich hebben kunnen permitteren.

Een van die leerkrachten daar probeert mijn klasgenoten en mij wijs te maken dat wij als Sabo 3'ers dan misschien wel niet tot de crème van de jeugd behoren, doch ook niet tot de drab, het bezinksel, door te vertellen over de Sabo 4- en 5-scholen waar hij in het begin van zijn carrière werkzaam is geweest, zogezegd.

Ik weet met zekerheid dat Sabo 3 het enige middelbare verzamelbastion voor drop-outs is, dat oud-partijsecretaris Fjedor Sabo nooit zijn naam aan een type 4- of 5-school heeft verleend om de simpele reden dat deze niet bestaan, en vind

de goedbedoelde vertelsels van die leerkracht dan ook walgelijk. Niet zozeer om de leugen, maar omdat hij mijn klasgenoten tracht te troosten terwijl het gros van hen niet eens de noodzaak daartoe inziet.

‘Klootzak!’ wil ik roepen, maar in plaats daarvan geef ik zonder erbij na te denken mijn schrift een duw naar links, waardoor het niet langer tegen Tamila’s elleboog komt. Doodnervus wordt zij als zij niet door middel van een boek, stoel of wat dan ook met iemand verbonden is. Zodra ik het raakveld tussen haar en mij ook maar een seconde verbreek, plant zij haar handen op de bank, gaat half rechtop zitten en komt met haar gezicht tot helemaal voor het mijne hangen, waarna ik onmiddellijk het hoofd afwend. Ik kijk bij voorkeur alleen naar een mond, wenkbrauw of kin van mijn klasgenoten, niet naar hun volledige gezicht ineens. Allicht uit angst dat ik iets van mijzelf in hun uitdrukking zal herkennen, zal moeten toegeven dat ik ondanks het gevoel anders te zijn dan hen, wel degelijk een van hen ben.

Ik herinner mij de faalangst en het totale gebrek aan concentratie waardoor ik die ene algemene test heb verknald. Ik weet nog precies hoe de nylon broek van het meisje naast mij, dat aldoor haar benen in en uit elkaar vlocht in die schoolrefter, ruiste. De priemende blik van de leerkracht die voorin stond, staat mij nog helder voor de geest en ook het enerverende geluid van de balpen van de jongen schuin voor mij, die deze geregeld over zijn tafel liet rollen, tot vlak tegen de rand en weer terug naar het midden.

Hoe langer ik op Sabo 3 zit, hoe banger ik word dat ik mij plots zal herinneren dat al die zaken onwaar zijn, ik ze alleen heb bedacht om mijn fiasco voor mezelf te verklaren,

dat in werkelijkheid niets mij heeft afgeleid tijdens die proef en ik wel degelijk naar beste vermogen heb gepresteerd toen.

De brief met het heroriënteringsadvies die na twee maanden Sabo 3 aan mijn moeder wordt bezorgd, bevat niet de verhoopte vrijspraak. Termen als 'begaafd', 'verstandig', of andere synoniemen van 'slim' zijn er zelfs na een derde herlezing niet in te vinden.

'Niet behorend tot onze doelgroep' en 'geschiktere oorden opzoeken' luidt het enkel.

Voortaan word ik verwacht op Sabo 2, een technische en beroepsschool vol voetballende adonissen en giechelende schoonheden. Ik waan mij als enige sterveling terechtgekomen in een instituut vol godenkinderen. Zelfs de scholieren met een ietwat fletser, spichtiger gezicht zoals het mijne, stralen daar zo'n innerlijke rust en zelfvoldaanheid uit dat het veel logischer is om aan te nemen dat ook hun avondmaal hun 's avonds wordt voorgezet door een of ander opperwezen dan door een moeder of vader van aardse origine.

Op vrije momenten zit ik op een wat afgelegen bank op de speelplaats te schetsen, voornamelijk om mijzelf een houding te geven. Ik teken de zwaar opgemaakte ogen van een babe die wat verderop staat, daaronder de rechte neus van een van de macho's en de dunne, opeengeklemd lippen van een norse leerkracht.

De vreemdste compilatiegezichten schets ik daar, waar niemand enige interesse in toont, behalve Hatice, een lang meisje met prachtig krulhaar dat net als ik tegen haar zin de richting kinder- en bejaardenzorg volgt. Ik omdat er door mijn late arriveren geen plaats meer is bij een andere oplei-

ding. Zij omdat ze het moet van haar vader sinds zij aan de deur is gezet op Sabo 1, de algemene humaniora. Vanwege gedragsproblemen of 'nogal sterke opinies', zoals zij het zelf verwoordt.

Hoewel Hatice vijf jaar hoger zit dan ik, komt ze almaar vaker op me toegelopen, zo nu en dan een blik werpend op mijn gekke tekeningen. Met anderen praat ze zelden op dat grote schoolplein, niet uit ongemak zoals ik, eerder uit onverschilligheid.

Misschien is zij net zo min als ik eenzaam uit keuze, uit overtuiging, bestaat zoiets helemaal niet, maar in elk geval doet zij er alles aan om dat type van eenzaam te schijnen.

Zij bezorgt mij een boek voor beginnende portrettekenaars dat zij thuis gevonden heeft in het rek van haar moeder, die lid is van alle mogelijke mensenrechtenorganisaties, maar wel op zichzelf laat timmeren door haar overspannen man.

Het werk bevat een schat aan tips voor het aanbrengen van de juiste toonwaarden en schaduwvlakken. Ik verdiep mij in paragrafen over gezichtentypes en soorten lichtinval, terwijl Hatice naast mij petitiebrieven schrijft op die speelplaats. Zij pent voorgedrukte epistels over, gericht aan buitenlandse ambassadeurs die bijvoorbeeld worden verzocht dringend de vrouwenrechtensituatie in Iran te verbeteren, of de levensomstandigheden van een bergvolk in Namibië. Brieven om de corruptie en de vreselijke kloof tussen arm en rijk in eigen land aan te vechten, schrijven Hatice en haar moeder niet meer. Daar werden zij te moedeloos van.

Een paar jaar geleden heb ik Hatice eens op televisie gezien, hier in deze cel. Ze verscheen in het journaal in een filmpje over de opening van een nieuw winkelcentrum waar zij toevallig even voorbij de camera liep. Ze had een suède jas aan, afgewerkt met wit nepbont, en haar ogen straalden even vastberaden als altijd.

Ik wilde aan Sira, Umberta en Yelena zeggen wie zij was, dat dat de Hatice was die zij kenden uit mijn verhaal, maar ik kreeg niets uitgebracht. Ik rilde alleen maar.

Ook gisternacht liep er een koude siddering langs mijn rug toen ik meende dat twee van die weerkundigen die van het meteorologisch station hierheen zijn gehaald door die brullende jongeren, weer naar mij aan het staren waren in de schemer. Het was toen niet zo aardedonker als nu in dit hok. Er brandde toen toch nog ten minste één van de verlichtingspalen beneden.

Ik lag toen op mijn matras en zag hoe de zwaarlijvige man en de kleine vrouw met het korte haar – die nu verderop in het midden van de vloer slapen, geloof ik – rechtop zaten, met hun gezichten naar mij gericht.

Ik wilde iets aardigs fluisteren tegen die nieuwkomers: dat deze situatie onmogelijk lang kan duren. Dat die zwaarbewapende bende hier niet lang de plak zal zwaaien, de overheid wel snel zal ingrijpen, desnoods met traangas en dergelijke, zoals dat gaat.

Hoe naar ik het voor hen vond, wilde ik zeggen, dat uitgerekend zij, wetenschappers, meteorologen, het slachtoffer moeten zijn van zo veel blinde woede van een hoop uitzichtloze jeugd.

Maar ik wist niet of dat wel waar was, of ik het wel werkelijk naar voor hen vond.

Ik vind het naar dat de kleine televisie weg is.

Ik vind het naar dat hier nu geleerde droogstoppels verblijven in plaats van mijn vertrouwde kamergenotes, die verdwenen zijn.

Ik vind het naar dat de kommen eten die hier tegenwoordig naar binnen worden geschoven, naar nog minder smaken dan vroeger.

Ik vind het naar dat alles hier op slag veranderd is terwijl ik de maniakale herhaling der dingen die hier heerste eindelijk aanvaard had.

Niets zei ik dus tegen die man en vrouw die daar nu in het midden liggen. Ik keerde hun de rug toe, legde me op mijn andere zij en keek naar de hoek waar het tot eergisteren stond, Umberta's televisietoestel.

Ik sloot mijn ogen en beeldde mij in dat het er nog steeds was, het elk ogenblik kon aanspringen en dat mijn oude *roommates* erop zouden verschijnen: Sira met de prachtige blozende huid en de guitige spleetogen, Umberta's dikke kop deels verscholen onder haar warrige haar en Yelena, die met haar frêle gezicht, dunne lippen en doffe kleine ogen ietwat op mij lijkt, op haar fijne neus na dan, die in niets doet denken aan de mijne, die zeer smal begint maar uitloopt in een vreselijk dikke vleesknop. Een echte mopsneus dus.

Ik trachtte mij alle trekken van mijn oude celgenotes te herinneren, maar het enige gezicht dat ik scherp voor me zag, was dat van Igor Juranec.

‘Wie is Igor Juranec in godsnaam?’ vroeg een van die nieuwe, jonge bewakers met wie ik gisteren aan de praat was geraakt tijdens de dagelijkse middagwandeling, die alleen mij nog wordt toegestaan. Het was moeilijk om in te schatten hoe oud die slungel was, vijftien, zestien. Hij zag er in elk geval te jong uit om de mediaheisa die er vele jaren geleden rond mij is geweest bewust te hebben meegemaakt, mij te herkennen als Meria Vidriz, de zottin die bij velen walging opriep, en allicht nog steeds.

Hij droeg geen uzi of kalasjnikov zoals zijn iets oudere kompanen, de prille twintigers uit wie het gros van die bende hier bestaat. Alleen een joint had hij vast, waarvan de geur mij onmiddellijk deed denken aan de enige man die ik ooit liefhad, een verwoed hasjroker.

Na elke trek rochelde die puber uitgebreid op de grond. Toen er alleen nog een rafelige peuk overbleef, klopte hij me hartelijk op de schouder en vroeg wat ik misdaan had, waarom ik hier ben beland, waarna ik dus over Igor Juranec begon te stamelen.

‘Laat maar’, zei ik en ik hoopte dat hij rechtsomkeert zou maken om weer bij zijn makkers te gaan staan, maar hij bleef maar naast me lopen.

‘Ik heb mensen besmet met...’ zei ik.

‘Besmet?’ onderbrak hij mij glunderend. ‘Met een gevaarlijke ziekte? Met aids? Met hepatitis? Met tbc?’

‘Nee, met ambities. Ik heb mensen onrealiseerbare ambities aangepraat.’

‘Ah’, zuchtte die jongen. ‘Is dat het enige wat je hebt uitgevreten, en wat heeft die Juranec daar mee te maken?’

‘Eigenlijk wel’, beantwoordde ik zijn vraag maar half. ‘De rest is een vreselijk misverstand.’

‘Eigenlijk wel’, herhaalde hij me, zichtbaar teleurgesteld.

Straks, tussen drie en vijf, als de ademhaling van de slapenden hier nog luider klinkt, nog ritmischer, minder willekeurig, lijkt het of ook hij hier ligt, Igor Juranec, op een paar meter van mij. Alsof hij elk moment naast mij kan staan om zijn stuk van ons verhaal te fluisteren in het duister, zonder ook maar één enkele hapering, met veel treffendere bewoordingen dan de mijne, terwijl hij, in tegenstelling tot mij, zijn vertelling geen ettelijke keren heeft geoefend.

Er zijn mensen die alles zomaar lijken te kunnen, er zijn doeners wie het geen reet kan schelen wat ze echt kunnen en wat ze alleen maar durven, en er zijn de eeuwige oefenaars zoals ik.

Igor Juranec wilde als kind maar één enkel ding leren, iets vreselijk spectaculairs, en voor de rest wilde hij met rust gelaten worden.

Hij zag het nut niet in van leren rekenen of schrijven als iedereen het toch maar normaal zou vinden dat hij dat kon, de mensen zelfs verbaasder zouden zijn als hij dat niet kon, dan als hij dat wel kon. Dan was het toch al te gek en zelfs een beetje dom om het te leren, vond de kleine Igor.

De tafels van vermenigvuldiging bijvoorbeeld, waarom zou hij in godsnaam zoiets leren? Zijn moeder kende de tafels van vermenigvuldiging en het had haar niets opgeleverd. Ratelde zij misschien tafels van vermenigvuldiging af op straat, als iemand weer eens bruusk tegen haar aan liep? Kon zij misschien tafels beginnen op te dreunen in plaats van haar naam te zeggen als iemand vroeg hoe ze heette en zij weer onverstaanbaar stil antwoordde?

Igor rekende zijn moeder tot de onopvallendste en minst verbluffende wezens van de planeet en dus hoedde hij zichzelf ervoor om al te veel dingen gemeenschappelijk te hebben met haar.

Nee, hij, Igor Juranec, kleinzoon van Serdar Juranec, die zijn hele leven alleen gloeidraad had vervaardigd in een lampenfabriek, zou maar één enkel ding kiezen om te leren. Meer dingen leren en doen leidde immers alleen tot vaagheid en vaagheid had iets geniepigs, iets vals en zelfs iets vies, vond Igor.

Zijn vader had boekhouden, management én vreemde talen gestudeerd en deed 'iets' op een bureau ergens in de stad.

Als Igor zijn vader werkend probeerde voor te stellen, zag hij, hoe hard hij ook zijn best deed, alleen diens grote handen op een vuile tafel liggen. Zijn vaders fraaie vingers, rustend op een houten blad vol etensresten, verfrommelde documenten en roosschilfers. Telkens als hij zijn overleden grootvader voor de geest trachtte te halen, verscheen er daarentegen een vrij scherp en levendig beeld van hem in Igors hoofd. Een frêle man met baard zag hij dan voor zich, die een grote gloeilamp vasthield, zo mat dat ze wel gevuld leek met melk.

Nu was gloeilampdraden produceren een nobele of in elk geval nodige bezigheid, dat zag de kleine Igor ook wel in, maar hij zou er niet mee bereiken wat hij wenste, de monden van de mensen zouden er niet door openvallen, noch zouden zij ervoor blijven stilstaan op straat of in hun tuinen.

De monden van de mensen vielen niet zo snel open, dat had de kleine Juranec al wel gemerkt. Het enige waar zij werkelijk snel in bleken, was in 'Pf, is het dat maar?' zeggen. Die gewoonte hadden de mensen nu eenmaal, wat Igor aanvankelijk wat ontmoedigd had, al leek het hem nu ook weer niet problematisch.

Nee, een probleem was het nauwelijks te noemen. Hij, Igor Juranec, zou er wel wat op vinden, per slot van rekening zocht hij maar naar één enkele spetterende bezigheid en nieuw, origineel hoefde het niet eens te zijn. Dat was van geen belang. Er waren immers al mensen genoeg die zich uitputten in zoeken naar nieuwigheden, ook dat had de kleine Igor ondertussen al wel door. Er waren er zelfs bij die er helemaal krankzinnig van werden, van het zoeken naar nieuwe dingen, zoals zijn tante Zoya, die platen uitbracht met levensliederen die zij bedacht in bad. Uren bracht zij

soms door in het water en één keer, toen het haar weer eens niet gelukt was om een inval te krijgen voor een nieuw lied, had zij bij wijze van zelfkastijding een groene badparel ingeslikt. 'Drastisch', noemde zijn oom dat, die haar brakend had gevonden. Het was de eerste keer dat Igor iemand 'drastisch' hoorde zeggen en het beviel hem wel, dat woord. Telkens als hij daaraan dacht, vond hij het jammer dat hij besloten had om niet te leren schrijven, anders zou hij beslist 'drastisch' als allereerste woord hebben leren vormen in schoonschrift. Met van die kinderachtige woorden als 'sok' en 'bal' hadden ze bij hem immers niet hoeven aankomen.

Maar het woord dat Igor het allerfraaist vond, schreef men niet. In elk geval, het was niet de bedoeling om het neer te pennen, zoveel was wel duidelijk. Er waren vast mensen die het zo nu en dan wel neerschreven, maar alleen zij die van de ware betekenis en toedracht geen snars begrepen. 'Wauw'. Zo'n woord schreef men niet alleen, men zei het eigenlijk ook niet echt. Het sprak zichzelf uit, het wurmde zichzelf naar buiten langs nog gesloten lippen, omdat het nu eenmaal sneller was dan alle mondspieren, even vlug als een oogopslag.

Behalve in televisieprogramma's had Igor dat woord nog maar een paar keer gehoord. De eerste keer had hij het gehoord tijdens zijn derde zwemles, toen hij zich uit de greep van de badmeester had losgerukt en ineens een halve lengte aan één stuk had gezwommen. 'Wauw', had zijn moeder toen zwakjes uitgebracht vanaf de rand, en naar haar toe spartelend had Igor even flink geschopt onder water. Hij had stevig uitgehaald met zijn linkerbeen omdat het maar flauw en ongemeend klonk uit haar mond, omdat hij haar er weinig of niks van kunnen vond, van 'wauw' zeggen. Dat iemand

daar zo beroerd in kon zijn, dat je ook in zoiets slecht of goed kon zijn. Het had hem verbaasd en luid doen zuchten vooraleer hij weer verderzwom.

Makkelijk zou het niet worden, wist Igor, om één ding te vinden, zo wauw genoeg dat zijn hele verdere toekomst er in één klap mee zou zijn geregeld, zijn inkomen voor later als hij volwassen was, alsook de onafgebroken trotse aandacht van zijn ouders, familie, buren, schoolmakers en de zes vrouwen die hij – volgens zijn neef – langs en door zou moeten, alvorens de enige samenleefbare zevende te vinden.

Maar onoverkomelijk moeilijk was het nu ook weer niet. Uiteindelijk was het zwaarste werk reeds achter de rug. In de klas had hij tegen de verveling immers al een lijstje opgesteld met de drie spectaculaire zaken die voor hem in aanmerking kwamen.

Het eerste ding op zijn papiertje was, hoe kon het ook anders, de flikflak Rodulfo Maxus.

Eigenlijk was het de gewone flikflak, bestond er helemaal niks als de flikflak Rodulfo Maxus, dat wist Igor zelf ook wel, maar hij noemde die sprong zo naar de acrobaat die hij die betoverend vloeiende beweging had zien maken in een circusvoorstelling op televisie.

Dat het niet eens zijn beste sprong was, hij zijn allerbeste flikflaks alleen maakte in het duister, had die malle Rodulfo na afloop lachend in de camera gezegd.

Sinds die uitzending zag Igor zichzelf in gedachten al flikflakkend door het dorp gaan, door de supermarkt, door de hoofdstad, door het ziekenhuis en het bejaardentehuis, waar hij de bangen en de eenzamen verstrooide met een indrukwekkende sprongenreeks.

Jammer genoeg bleek de kleine Igor Juranec al na de eerste turnles waar hij zich voor had ingeschreven, niet geschikt voor het aanleren van de flikflak Rodulfo Maxus. Al na drie doodgewone buitelingen, gevolgd door een radslag, bleek hij de minst soepele van de hele groep en voelde hij een pijn-scheut in zijn piepjonge, maar blijkbaar al te tere rug. Tot zijn grote spijt besepte hij dat een verbluffende sprong niet die ene wauw zou zijn die hij tot de zijne zou maken.

Er zat dus niets anders op dan het tweede punt van zijn lijstje uit te proberen: het vogeltapijt. Misschien, dacht Igor, was het maar goed ook dat de flikflak niet in aanmerking kwam voor hem, want toegegeven, 'het vogeltapijt' was een stuk bijzonderder. Nee, eigenlijk mocht hij van geluk spreken dat hij aan zoiets ordinairs als de flikflak was ontsnapt, oef, dat had niet veel gescheeld.

'Het wandelende vogeltapijt' – eigenlijk was dat een betere benaming – was zelfs zo speciaal dat bijna niemand het kende. Allicht kenden alleen diegenen het die de oude Sergei Pojosk hadden bezig gezien op het braakliggend terrein achter de supermarkt.

Zo'n tachtig jaar moest hij ongeveer zijn, die geweldige Sergei, die daar geregeld in het midden van dat veld stond met gesloten ogen en wijdopen armen. Een hele poos stond hij daar roerloos te wachten, tot het gebeurde, tot de eerste duif op hem landde, waarna de tweede vogel snel volgde, en de derde, de vierde. In een mum van tijd stond Pojosk daar van onder tot boven bedekt met duiven, mezen en mus-sen. Een hoogst bijzonder schouwspel was dat. En zodra niks van zijn kleding nog zichtbaar was, hij werkelijk veranderd was in een vogeltapijt, liep de oude Sergei van het braak-

liggend veld weg, naar het dorpscafé, waar de mensen joe-
lend naar buiten stormden om hem te bekijken en te belonen
met alles wat zij bij zich hadden aan kleingeld.

Eerst probeerde Igor op eigen houtje vogels op zijn armen
en benen te laten landen, maar zijn grootste succes betrof
slechts het landen van een duif op vijf centimeter afstand
van zijn schoen, niet eens erop. Er zat dus niks anders op
dan die goede ouwe Sergei op te wachten achter de super-
markt en hem om raad te vragen. Na lang wachten verscheen
hij eindelijk op het terrein en toen Igor hem vriendelijk vroeg
welk vogelzaad hij onder en op zijn kleren plakte als lokaas,
snauwde Pojosk beledigd dat hij helemaal geen voedsel
gebruikte bij zijn act.

‘Ik doe niets speciaals, behalve wat fluiten en klakken met
mijn tong. Ik heb gewoon mijn hele leven geoefend en nu
gebeurt het gewoon, nu landen zij vanzelf op mij’, zei hij.

Igor wilde koste wat het kost weten welke fluittonen en
klakgeluiden Sergei dan precies bedoelde, maar deze schudde
het hoofd.

‘Ik kan het niet uitleggen of voordoen. Het lukt mij alleen
als ik veel ruimte heb, niet als iemand te dicht bij me komt
staan’, stamelde hij.

Die rotvent weigert dus om mij het wandelende vogel-
tapijt te leren, dacht de kleine Igor en hij ontstak in razernij.
Hij stampvoette en schold Pojosk uit voor leugenaar, stok-
oude sufferd en dikke egoïst. Pas toen hij zich het derde punt
van zijn lijstje herinnerde, kalmeerde hij enigszins.

Dat derde ding had hij niet zomaar op de derde plaats
geschreven. Het was op drie beland omdat het minder ver-
bluffend was dan de twee vorige dingen. Een ietsie minder

indrukwekkend slechts, waar heus wel mee te leven viel. Per slot van rekening wisten de mensen niets van zijn lijstje, kenden zij de twee vorige punten niet en dus zouden zij dat tikkeltje minder verbluffend niet eens opmerken, besepte Igor opgelucht. Dat hij daar niet meteen aan had gedacht.

Portugees leren, dat was het derde punt. Omdat het een moeilijke taal was, dat had hij gehoord van zijn neef, die een veiligheidsfunctie bekleedde op de Portugese ambassade. En omdat het onder meer gesproken werd in het betoverende Westen.

Bij nader inzien, dacht Igor, vond hij het toch meer dan spectaculair genoeg om als enig kind in zijn omgeving en misschien wel in het hele land die grappig klinkende vreemde taal te kunnen spreken.

Hij had gezeurd tot zijn neef via iemand op de ambassade, een snelleermethode Portugees voor hem te pakken had gekregen. Een cursus die grotendeels bestond uit conversaties opgenomen op grammofoonplaten. Met het handboek dat erbij zat, kon Igor niets doen, aangezien hij nog steeds niet kon lezen. En dat was maar goed ook, meende hij, want als hij de vertaling van de gesprekken op de platen zomaar had kunnen opzoeken in dat boek, was het toch alleen maar oersaai geweest, strontvervelend. Het feit dat hij nu zelf moest proberen te achterhalen waarover die conversaties gingen, maakte het toch juist interessant. De eerste les bijvoorbeeld, dat wist hij zo goed als zeker, ging over een man die zijn auto naar de garage brengt voor een onderhoud. Waar kon het anders over gaan? Hoorde hij immers niet overduidelijk het aan- en daarna onmiddellijk weer uitschakelen van een motor tijdens dat gesprek, een van de vele

achtergrondgeluiden waar de makers van die cursus gelukkig voor hadden gezorgd?

Na een jaar elke ochtend en elke namiddag naast de platen-speler te hebben zitten luisteren naar die conversaties, die steeds duidelijker, vastere betekenissen voor hem kregen en die hij almaar beter kon herhalen, hoorde Igor zijn moeder vertellen dat er een Portugees gezin aan de rand van de stad was komen wonen. Rechtstreeks uit Lissabon kwamen zij, omdat de vader een hoge functie had gekregen in het naburige gasbedrijf. Twee kinderen telde dat gezin, zei zijn moeder.

Twee kinderen die uiteraard de godganse dag Portugees kakelden, dacht Igor. Geen mens die hen had horen kwetteren, zou natuurlijk nog 'wauw' zeggen tegen zijn Portugees, dat in verhouding met het hunne hoogstens ooit, als hij vreselijk zijn best deed, voortreffelijk zou zijn, of erger nog, gewoon 'goed'. En na die gedachte begon Igor in het Portugees te roepen tegen zijn moeder.

'Een drama is het. Je weet niet wat dat betekent voor mij. En dat kom je me gewoon even doodleuk vertellen alsof het niks is.' Welnu, in het nep-Portugees schreeuwde hij dat natuurlijk, maar het had echt geklonken en trouwens voor hetzelfde geld, meende Igor, met wat toeval, was de helft er ook écht van geweest, dat wist je maar nooit, zo'n sterk aanvoelen had hij immers ondertussen ontwikkeld voor die taal.

Igor Juranec, die ondertussen al bijna zevenenhalf was, leerde voortaan tegen zijn zin rekenen, lezen en schoonschrijven op school. Hij berekende hoeveel kinderen zijn familie had geteld als zijn tante Silva, die voor de vierde keer in verwachting was, zou zijn bevallen, als zijn oom Fatih, die twee

dochters had met tante Zoya, zou gekregen hebben wat hij wilde: drie jongens die met hem naar de bouwmaterialenbeurs gingen, en als zijn eigen ouders volstrekt kinderloos waren gebleven.

Na zulke hoofdbrekers schreef hij zuchtend het ene na het andere vel vol vierletterwoorden, zijn pen niet te hoog en ook weer niet te laag vasthoudend, waar een zeurderige onderwijzersstem hem zowat elke halve minuut op wees. Alsof er door een verkeerde grip van zijn pen ergens in een ver land een vreselijk gemene zin uit de pen van een ander jongetje zou komen tijdens het schoonschriftuur. Zo'n smerige, erge zin dat dat kind en zijn ouders inclus nog diezelfde dag tot de hongerdood zouden worden veroordeeld of zo.

Het woord 'drastisch' wilde geen enkele onderwijzer voorschrijven in zijn schrift en na elke weigering pulkte Igor een klein stukje hout van de onderkant van zijn bank.

Snugger als hij was, haalde hij zijn hele leerachterstand op in een half jaar tijd en bijna had iemand van die onderwijzers daar 'wauw' gezegd over dat spectaculaire inhaalmanoeuvre. Maar gelukkig was het niet gebeurd. Igor zou het niet hebben kunnen verdragen. Als iemand het wel had gezegd, had hij de houtspaanders die hij van zijn bank had gepulkt, in zijn mond gestopt en in het gezicht gespuwd van de wauwzegger in kwestie. Het was een woord dat Igor Juranec het liefst niet meer wilde horen. Hij liet het los, verbande het naar zijn diepste gedachtecel, waar onder andere ook de vroegere stem van zijn moeder was ondergebracht. Haar zelfverzekerde, vrolijke stemgeluid waarmee zij de eerste jaren van zijn leven tegen hem en iedereen had gesproken, voordat zij, om onverklaarbare redenen, zo stil was gaan praten.

Igor voltooide zuchtend zijn lagere school, het middelbaar en ten slotte ook een studie fiscaal recht en economie, waarna hij achter het loket van een grote bank terechtkwam. Achter loket 6 meestal, als het meezat, als hij niet meneer Tarsejc van loket 9 moest vervangen en daardoor naast dat scharminkel van loket 10 terechtkwam, dat de godganse dag tussen de klanten door tegen hem sprak over haar Aslan, die in eendendonzen dekbedden en jassen deed.

Zo makkelijk was het werk voor Igor in die bank, zo automatisch voerde hij er overschrijvingen en stortingen uit, dat hij zich daar vaak een dier voelde achter die glazen wand, een grote leguaan of grizzly die al die mensen kwamen bezichtigen. Zo'n logische vergelijking was het dat Igor vermoedde dat ook zijn collega's ze geregeld maakten, en dat ergerde hem. Dat zij niet alleen de godganse dag dezelfde handelingen verrichtten als hij, maar daar ook allicht zo nu en dan dezelfde gedachten bij hadden.

Igor probeerde zich dus geen dier meer te voelen, maar iets anders. Hij keerde de situatie om, beeldde zich in dat hij aan de andere kant van het glas stond, dat hij niet werkte achter een loket, maar net een klant was en dat de dame of heer voor hem de beambte was. Meestal stelde hij zich voor dat hij een razende toerist was die al uren vastzat op een luchthaven en na lang aanschuiven voor een hulpbalie, eindelijk de ruit had bereikt waar hij zijn woede zou kunnen uiten.

Hele scheldmonologen verzoon hij in die rol en soms was hij bang dat hij ze werkelijk hardop zou schreeuwen tegen een klant, waarna hij stopte met die malle fantasie. Nauwelijks had hij ze achterwege gelaten, of daar betrapte hij zichzelf op een ietwat dierlijke klank, een soort geschraap dat uit zijn

keel kwam. Niet de eerste keer was het, dat dat gebeurde. Het vervelendst was dat hij zich nooit kon herinneren hoe lang hij al precies aan het chchch'en was en niet wist of de collega's vlak naast hem het hadden opgemerkt. Met opeengeklemden lippen werkte hij verder, om een kwartier later alweer onbewust zijn mond te openen en een langgerekte ch-klank voort te brengen, steeds scherper, sterker aangeblazen tot het op een zacht grommen leek. Een overlevings-tic is het, dacht Igor, een kleine gekte, of juist een dood-serieuze maatregel die zijn geest had bedacht om zichzelf functioneel en gezond te houden ondanks het hersendodende werk in de bank.

Ook toen de stroom eens uitviel in de bank, kon hij het niet laten om dat vreemde geluid te maken.

Tegen valavond was het. Hij was net bezig met het openen van een nieuwe rekening voor een jonge vrouw met ontzettend lang zwart haar en zachtroze lippen die Safiya heette, zo zei haar paspoort. Plots gingen alle lichten uit en zijn collega's – de paniekzaaiers, die meteen aan een overval dachten – sprongen bijna allemaal op van hun stoel. Alleen hij en die spichtige trees van loket 10 waren op hun post blijven zitten in het donker.

Er viel zelfs geen lantaarnlicht naar binnen door de glazen deur, de hele straat zat vast zonder elektriciteit.

Igor ging met zijn neus tegen het glas zitten en staarde in het duister naar de slanke dame, die als verdoofd voor zijn loket bleef staan. Hij wilde haar geruststellen, zeggen dat het gewoon een stroomonderbreking was, maar daar hoorde hij zichzelf weer zijn keel schrapen, 'chchch'.

In het duister klonk het nog dierlijker dan anders en voor het eerst amuseerde dat geluid hem, omdat hij vermoedde

dat de dame achter zijn ruit in het duister stond te glimlachen. Hij ging steeds luider schrapen en de vrouw lachte en uiteindelijk begon zij mee te grommen, was zij als bij een canon ingevallen.

Er ontstond tumult onder de andere achtergebleven klanten in de bank en een oudere dame kwam, geschrokken door het gegrom, ten val in de pikdonkere draaideur.

Toen de lichten een paar seconden later weer aangingen, kwam de directeur de loketruimte binnengestormd met de vraag vanwaar dat idiote geluid van zonet was gekomen. Igor had naar die trees van loket 10 gewezen en ook de langharige vrouw had in dezelfde richting geknikt, en toen zij die avond samen gingen eten, hadden zij de verbijstering van zijn vals beschuldigde collega nagespeeld en hun plezier had niet op gekund.

Bij het kauwen van het lamsvlees dat Safiya had besteld, sloten haar spleetvormige ogen zich volledig. Haar roze mond leek aldoor vochtig, ook als zij hem net had afgeveegd.

Igor had, tegen alle gewoontes in, een klant uit eten gevraagd, niet alleen om haar vrij elegante oosterse verschijning, maar ook omdat het hele gebeuren, het feit dat zij maf was gaan meegrommen tijdens die stroomonderbreking, een belofte voor hem inhield. De enige belofte waar hij zin in had: die van het onconventionele.

Het sprak voor zich, dacht Igor, dat als zij een relatie met elkaar zouden beginnen, de kans groot was dat deze veel minder traditioneel en beknottend zou zijn dan de vorige relatiepogingen die hij achter de rug had. Hij telde hoeveel probeersels hij reeds had gehad, rekende er wat onenightstands bij en trok er wat langere vrijages met discodeernen

van af om, volgens de wet van zijn neef, uiteindelijk tot een totaal van 'zes' te komen. Het kon dus geen toeval zijn, dit, Safiya, zou de enige samenleefbare zevende zijn.

Maar het kon natuurlijk dat hij zich misrekend had en dat Safiya een valse zevende was. Dat kon heel goed, want nauwelijks drie jaar later – ze waren vrijwel onmiddellijk gaan samenwonen en niet veel later waren zij getrouwd – legde zij hem reeds allerlei regels en verboden op, ook tijdens het vrijen.

Zij leek haar lichaam in drie verschillende zones in te delen voor hem. Zo was er het gebied dat Igor nooit, onder geen beding, mocht aanraken en dat bestond uit haar bilspleet en anus.

Daarnaast waren er de plaatsen waar het kón dat zij zijn strelingen verdroeg, indien was voldaan aan zo'n tiental bizarre factoren – gaande van de juiste belichting, het feit dat zij de volgende dag niet vroeg hoefde op te staan, tot het niet pas gegeten hebben van een zware maaltijd. Zone 2 betrof voornamelijk haar dijen, grote en kleine schaamlippen, vagina en lies.

En ten slotte waren er nog de stukken Safiya die hij altijd mocht aanraken, op voorwaarde welteverstaan dat dit gebeurde op een bepaalde, vaste manier. Tot zone 3 behoorden bijvoorbeeld haar kleine borsten, die hij steevast naar hartenlust mocht kneden, maar – wilde hij niet dat ze eensklaps voor immer en altijd onder zone 1 werden ingedeeld – absoluut niet mocht wegen in zijn hand, want daar had ze een hekel aan door een slechte ervaring. Als hij haar dan vroeg te vertellen over die nare ervaring, knipte zij nukkig de staande lamp aan of trok zij het gordijn helemaal open,

waardoor de belichting compleet veranderde, met als gevolg dat heel zone 2 ontoegankelijk werd voor hem en er – op een oorlel, wat tenen en een stuk hals na – niks meer overbleef van haar om mee te vrijen.

Ondanks die strenge regelgeving kregen zij na een paar jaar samenzijn een dochter, die als prille kleuter al neigingen vertoonde tot wat Igor omschreef als ‘hobbyisme’.

Aan de ene na de andere vrijetijdsbesteding – miniser-viezen boetsen, sieraden ontwerpen, wereldmonumenten-modelbouw – zou dat kind zich tijdens het opgroeien wijden. Al het nodige materiaal voor zo’n hobby werd steeds in huis gehaald en dan plots bleven hopen klei, waar net nog druk mee gekneed werd, onaangeroerd liggen, verhardend tot vormeloze hompen die deden denken aan vruchtbaarheidsbeelden uit voorbije beschavingen.

Tegen de tijd dat zij begon te menstrueren, had Igors dochter zowat het hele hobby-universum uitgeput en telde hun huis bijna meer plasticine, wasco’s, glitterstickers, figuur-zaagjes, textielstiften en kralen dan er in al die jaren woorden uitgewisseld waren tussen de gezinsleden.

Alsof die aandoening van zijn dochter, dat hobbyisme, nog niet genoeg kostte, leed zijn vrouw aan wat Igor voor zichzelf ‘grand café-restaurant’ was gaan noemen.

Het volstond niet voor Safiya om zo’n twee keer per maand bij kennissen of familie te gaan dineren en eens in de vier weken zelf mensen voor een etentje te vragen. Nee, als zij mensen uitnodigde, dan vond zij dat alleen leuk als zij hun niet allemaal hetzelfde gerecht hoefde voor te schotelen, niet in hun plaats moest kiezen wat zij precies zouden eten,

maar hen zelf kon laten beslissen aan de hand van een kaart die zij van tevoren maakte, precies zoals in een restaurant.

‘Zo is het toch veel leuker, hè, Igor? Dat zie jij toch ook wel.’

Als er gasten werden verwacht, stelde zij dagen op voorhand een gerechten- en drankenselectie samen – nooit gebruikte zij tweemaal dezelfde kaart – die zij dan in veelvoud overschreef op dik ecru papier en daarna in plastic hoesjes stak, die waren versierd met goudkleurige geometrische figuren.

Telkens als Igor opperde dat zo’n keuzeassortiment elk etentje peperduur maakte – alles wat op de kaart stond moest in voldoende mate voorradig zijn; voor hetzelfde geld bestelde iedereen immers hetzelfde – deed zijn vrouw zijn argument af als gezeur. Want was het niet zo dat zij de niet-gebruikte producten indien mogelijk invroor om ze later te kunnen klaarmaken voor hun gezin?

Net op zo’n moment, tijdens de voorbereiding van een van haar grand café-restaurantavonden, was het teruggekomen, Igors gegrom.

Sinds zijn ontmoeting met Safiya had hij zijn keel niet meer zo geschraapt, was die ch-klank niet meer zo luid en oncontroleerbaar uit zijn mond gekomen. Alsof het een deel was van een scheldtirade die hij ooit had weten in te slikken en die nu weer oprispte.

Aanvankelijk had hij met opeengeklemdde lippen ge-chchch’t en steeg dat geluid nauwelijks uit boven het zachte gekras van de pen van zijn vrouw, die de menukaarten aan het overschrijven was. Maar toen was hij met wijdopen mond door de woonkamer gelopen en zijn vrouw had niet lachend

meegegromd zoals in de donkere loketzaal jaren geleden. Integendeel, zij had gezegd dat hij zich aanstelde, dat zij, als hij dan toch per se stoom moest aflaten, liever had dat hij met de deur zou slaan of de boodschappen al te driftig zou uitladen, iets gebruikelijkers dus.

Ook toen hij een paar avonden later voor de televisie zat en een piepjonge presentatrice wier vader jaren een directiefunctie had bekleed bij de openbare omroep, een Amerikaanse film aankondigde, begon Igor te chchch'en, scherper en vochtiger dan ooit. Hij blies de lucht nu van diep in zijn keel tot tegen het stuk gehemelte boven zijn voortanden.

In plaats van dat vreemde geluid voort te brengen, had Igor Juranec veel liever uitgelegd aan zijn vrouw dat hij, hoe flauw en klein dat ook was van hem, het moeilijk had met mensen zoals die presentatrice, die alles in de schoot geworpen hadden gekregen, die een bekende vader hadden die hun hele carrière één-twee-drie voor hen had geregeld.

Maar Safiya pulkte aan haar eeltige voetzolen tijdens het praatje van die presentatrice – zij pulkte, zo vermoedde Juranec, altijd aan haar voeten bij het verschijnen van een vrouw op het scherm die mooier was dan zijzelf, wat wilde zeggen: zowat de helft van de tijd inmiddels, vooral tijdens films, tijdens zowat alle films eigenlijk, behalve tijdens *Jula Ulbirs onmogelijke jeugd* en *Dolores Claiborne*.

Terrasbouwplantages leken haar voetzolen wel, met al die roze en oranje huidlagen die van dikte verschilden. Igor keek ernaar en hij meende dat het niet aan de orde was om over zijn ergernis omtrent de presentatrice en haar machtige vader te beginnen, aan wie zij haar prachtbaan te dan-